

TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 7

Indhold

- **MARK**
- Aktuelt i marken
- Ukrudtsstrategi i vårsæd
- Vækstregulering af vintersæd
- IPM-tip
- **REGLER OG TILSKUD**
- Husk at udfylde IPM-skema og indsend

MARK

Aktuelt i marken

Af planterådgiver Henrik Otto Clement

Bormangel

Det er vanskeligt at vurdere om, der er behov for tilførsel af bor i vinterraps. Bormangel ses som regel kun ved meget tør sandjord og ved forholdsvis høje reaktionstal over 6,5. Gødskes rapsen med handelsgødning, der indeholder bor, mindskes risikoen. Svinegylle og rene NS-gødninger indeholder normalt ikke bor i relevante mængder.

Bormangel kan forebygges og/eller afhjælpes med en lang række produkter til udsprøjtning og kan blandes med andre planteværnsmidler, i det omfang der står på etiketten.

Forsøgene viser kun i få tilfælde et netto merudbytte. Er du i tvivl, kan du kontakte din planterådgiver for nærmere afklaring.

Generelt i denne tid hvor der er mange sprøjteopgaver og travlt i marken, så husk at rengøre marksprøjten inden der køres fra korn til vinterraps. Belægninger løsnes ofte ved skifte mellem ukrudtsmidler og mikronæringsstoffer.

Glimmerbøsser

I de senere år har der ikke været behov for at bekæmpe glimmerbøsser undtaget på få arealer. Glimmerbøsserne begynder først at blive aktive ved ca. 10° og bliver så mere aktive ved stigende temperaturer op til ca. 15°, hvor de bliver i stand til at flyve over større afstande.

Vinterrapsen er fantastisk til at kompensere for knopper der er gnavet i. når hovedparten af planterne er i blomstring, gør glimmerbøsserne ikke betydelig skade.

Vi har ikke længere Mavrik til bekæmpelse. Sidste anvendelsesdato var d. 31. december 2025. Mospilan 20 SG har i den forbindelse fået en godkendelse til "mindre anvendelse" i vinterraps, til bekæmpelse af glimmerbøsser, ved overskridelse af de vejledende bekæmpelsestærskler som vist i tabel 1.

Mospilan må anvendes i vækststadiet 50-61, blomsteranlæg synlige, men lukkede til begyndende blomstring, 10

procent af blomsterne udfoldet.

Dosis af Mospilan er 0,2 kg/ha. Anvend gerne op til 200 l vand/ha og en kørehastighed omkring 7 km/t. Maks. en behandling pr. år.

Tabel 1 Vejledende bekæmpelsestærskler for glimmerbøsser i vinterraps, antal pr. plante:

	Antal pr. pl, normal vækst	Antal pr. pl. svækket vækst
Tidlig knopstadi	8	4
Sent knopstadi	10	5
Begyndende blomstring	20	

Ukrudtsstrategi i vårsæd

Af planterådgiver Birgit Vestergård

DFF/Legacy?

De fleste ser ud til at have DFF/Legacy på lager til dette forår. Hidtil har vi regnet disse midler som basismidler (undtaget i havre). Spørgsmålet er da, om de skal bruges før eller efter fremspiring.

Brug DFF/Legacy 500 SC før fremspiring, et par dage efter såning, hvis du har midlerne til rådighed og:

- Der er massive mængder enårig rapgræs.
- Hoved-behandlingen mod ukrudt skal afvente sent fremspirede arter som f.eks. flyvehavre eller hanespore. DFF og Legacy må kun bruges til vækststadi 28 (før begyndende strækning).

Max-dosis er 0,15 l/ha for DFF, men kun 0,1 l/ha for Legacy 500 SC før fremspiring i byg og hvede

Besværlige arter

Enårigt rapgræs

I byg og hvede, kan 0,1 l/ha DFF/Legacy 500 SC et par dage efter såning være effektivt, hvis jordfugten er god. Midlerne må kun bruges én gang pr sæson, så der følges op med andre midler. Additiv er overflødig. DFF må bruges med op til 0,15 l/ha.

Hanespore

Her virker flyvehavremidlerne, Primera Super/Foxtrot + sprede-klæbemiddel fornuftigt, men det bedste "middel" er en tæt afgrøde. Flyvehavremidlerne må også bruges ved miljøgræs, og skader sjældent græsset. Hvis man døjer med hanespore, er det desuden en overvejelse værd at så i plejesporene så man undgår en opformering som på nedenstående billede 1.

IPM-tip

Hvis man har problemer med især hanesporer i marker med efterafgrødegræs, er det en god ide at tilså plejesporene med græs for at øge konkurrencen mod ukrudtet. Det gælder også mod enårigt rapgræs, hvis man ikke har DFF/Legacy til rådighed.

Billede 1 Hanespore. Her i kanten af en majsmark. Én plante, der får plads, kan se sådan ud i august. (Foto: Birgit Vestergård, SAGRO)

Flyvehavre

Den sikreste effekt fås ved først at behandle "almindeligt" ukrudt med én af løsningerne fra tabel 2 og herefter køre målrettet når alle flyvehavre (eller hanespore) er fremme. Primera Super/Foxtrot + sprede-klæbemiddel skal bruges når korn og ukrudt (igen) er i god vækst, men senest i vækststadie 30, begyndende strækning. Vurderer man kun at kunne nå én behandling før kornet strækker sig, kan denne bruges i byg og hvede under buskning:

- 0,8 l/ha Primera Super/Foxtrot
- +8 g/ha Express 50 S/Trimmer SC/5 g Nuance
- +0,15 l/ha sprede-klæbemiddel*

*Hvis der behandles senest vækststadie 28, og det ikke er brugt før, kan der tilsættes ca. 0,05 DFF/Legacy 500 SC.

Der kan følges op mod bredbladet ukrudt med hormonmidler som fx Pixxaro og Metaxon, der begge må bruges under hele strækningsvæksten. Vær opmærksom på at holde afstand til øvrige ukrudtsbehandlinger, så korn og ukrudt er i god vækst igen, når der følges op.

Spildkartofler og andet rodukrudt

Forvent ikke, at vinterens frost har aflivet alle spildkartofler!

Har man mistanke om spildkartofler og andet rodukrudt, bør ukrudtsindsatsen opdeles i minimum 2 behandlinger:

- **Mod enårigt ukrudt, ved begyndende buskning** med DFF/Legacy tilsat "minimiddel" som i kolonnen t.v. i tabel 2 og 3.
- **Mod kartofler, gråbynke, tidsler, svinemælk fl., St 31-32** (1-2 knæ på kornet): 0,6 - 0,75 l/ha Mustang Forte (OBS restriktioner i f.h.t efterfølgende afgrøde og halm).
- **Mod kartofler, under kornets strækning**, når der igen er fremspirede: 0,35 l/ha Pixxaro, evt. tilsat ca 0,2 l/ha Starane 333 HL. Senest vækststadie 45. Ikke i havre, her må man nøjes med Starane 333HL (op til 0,3 l/ha).

Eller

- **Mod gråbynke, tidsler, svinemælk, under kornets strækning:** 0,75 l/ha Metaxon + 0,5 l/ha Zypar. Hvis sprøjtevandet er hårdt eller okkerholdigt tilsættes 1% ammoniumsulfat-opløsning. Zypar er ikke godkendt i havre.
- **Pletsprøjtning før høst med glyphosat** i de værste områder, så bl.a. overlevende spildkartofler mister vitalitet til kommende sæson, hvor det er muligt/lovligt.

Middelvalg ved behandling efter fremspiring

Ved sammensætning af blandingen er det vigtigt at bruge de (stadig) forholdsvis dyre hormonmidler samt DFF, bruges i en effektiv dosis. Har man ikke DFF/Lagacy til rådighed eller man lader sig friste af de billigere løsninger med mest SU/ALS-middel (mini-middel), fra resistensklasse B, vil man nemt få opformeret resistent ukrudt, specielt fuglegræs, som det ses af billede 2.

Billede 2 For meget SU/ALS-middel i blandingen i havre (4 g/ha Trimmer + 0,25 l/ha Starane XL) har – udover enårig rapgræs - kun ladet resistente fuglegræs tilbage. De 25 g/ha resistens-bryder svarer kun til 0,08 l/ha Starane 333, hvilket, som det ses, er langt fra en effektiv dosis mod fuglegræs (foto: Birgit Vestergård, SAGRO).

I vårsæd vil hormonandelen i blandingsmidlerne Primus XL, Starane XL, og Zypar ved prisrelevante doseringer (som i tabel 2) ikke være tilstrækkelig mod resistente fuglegræs, som det ses af eksemplet fra billede 2. Her bør vælges en mere bred løsning som angivet i tabel 3 og 4, det vil være både bedst og billigst i det lange løb!

Også i pløjefrie marker, hvor en evt. opformering af resistente arter vil ske hurtigere end i tilsvarende pløjede, bør man vælge robuste løsninger som fra tabel 3 og 4.

Tabel 2 Oversigt over de gængse midler med indhold af SU/ALS og typiske doseringer m.m.

Middel	Begrænsning mht. arter og græsudlæg	Typisk dosis/ha i blanding	Pris kr./ha	Afstandskrav	Resistensklasse
Accurate Max / Nicanor SG	Ikke ved græsudlæg	8 g	20	Vand: 2 m; §3: 5 m	B
Express 50 SX	—	5 g	15	Vand: 2 m	B
Express Gold 33 SX	—	5 g	15	Vand: 2 m; §3: 5 m	B
Catch	—	0,25 liter	70	Vand: 2 m	B (+O)
Hussar Plus OD	Ikke i havre eller ved græsudlæg	0,05 liter	70	Vand: 2 m; §3: 5 m	B
Nuance Max 75 WG	—	3 g	15	Vand: 2 m	B
Primus / Saracen M	—	0,025 liter	45	Vand: 2 m; §3: 5 m	B
Primus XL	—	0,25 liter	45	Vand: 2 m; §3: 5 m	B (+O)
Starane XL / Cleave	—	0,25 liter	40	Vand: 2 m	B (+O)
Trimmer 500 WG	—	5 g	15	Vand: 2 m; §3: 5 m	B
Zypar	Ikke i havre	0,3 liter	65	Vand: 2 m; §3: 5 m	B (+O)

OBS midlernes "efternavn". En lang række ældre typer med samme indhold er nu forbudte.

Tabel 3 Løsningsforslag i vårbyg og vårhvede ved begyndende buskning, moderat ukrudtstryk. Uden forudgående behandling med DFF/Legacy 500 SC. Der kan blandes ca.1 l/ha flydende mangan-produkt i løsningerne. Priser ifølge www.Middeldatabasen.dk

Kategori	Basis, dosis/ha	Blandingspartner dosis/ha	God effekt mod bl.a.	Pris, kr./ha	Bemærkninger
Ved græsudlæg	6 g Express 50 SX** + 0,05 l DFF/Legacy 500 SC* + 0,15 l sprede-klæbemiddel	1: 0,25 l Mustang F	kamille, kornblomst, okseøj, pileurter	95	OBS: Restriktioner vedr. efterfølgende afgrøder. Halm ikke til biogas.
Ved græsudlæg	6 g Express 50 SX** + 0,05 l DFF/Legacy 500 SC* + 0,15 l sprede-klæbemiddel	2: 0,2 l Starane 333 HL	burresterre, pileurter, fuglegræs	110	
Ved græsudlæg	6 g Express 50 SX** + 0,05 l DFF/Legacy 500 SC* + 0,15 l sprede-klæbemiddel	3: 0,2 l Pixxaro EC	burresterre, pileurter, storkenæb, hejrenæb, fuglegræs	145	
Uden græsudlæg	0,07 l Hussar Plus OD* + 0,03 l DFF/Legacy 500 SC* + 0,15 l sprede-klæbemiddel	4: 0,2 l Mustang F	arter fra løsning 1 samt rajgræs**, enårig rapgræs**	175	Ikke ved græsudlæg. OBS: Restriktioner vedr. efterfølgende afgrøder. Halm ikke til biogas.
Uden græsudlæg	0,07 l Hussar Plus OD* + 0,03 l DFF/Legacy 500 SC* + 0,15 l sprede-klæbemiddel	5: 0,2 l Starane 333 HL	arter fra løsning 2 samt rajgræs**, enårig rapgræs**	190	
Uden græsudlæg	0,07 l Hussar Plus OD* + 0,03 l DFF/Legacy 500 SC* + 0,15 l sprede-klæbemiddel	6: 0,2 l Pixxaro EC	arter fra løsning 3 samt rajgræs**, enårig rapgræs**	220	

**Eller tilsvarende middel fra tabel 2*

***Ikke ved SU/ALS-resistens*

Tabel 4 Løsningsforslag i havre ved moderat ukrudtstryk. Der kan normalt blandes ca. 1 l/ha flydende mangan-produkt i løsningerne. Priser ifølge middeldatabasen.dk. Husk, at Hussar Plus OD, DFF/Legacy 500 SC og Pixxaro EC ikke er godkendt i havre.

Basis, dosis/ha	Blandingspartner, dosis/ha	Mod især	Pris, kr./ha	Bemærkninger
10 g Accurate Max / Nicanor SG (Svag græseffekt)	1: 0,3 l Mustang Forte	Kamille, kornblomst, okseøj, storke/hejrenæb. Dæmper græsukrudt	80	OBS Restriktioner vedr. efterfølgende afgrøde. Halm ikke til biogas.
	2: 0,25 l Starane 333 HL + 0,15 l sprede-klæbemiddel	Burresterre, pileurter, fuglegræs. Dæmper græsukrudt	110	
	3: 0,25 l Catch + 0,15 l sprede-klæbemiddel	Kamille, hanekro, pileurter. Dæmper græsukrudt	110	God løsning til lavbundsjord
8 g Express 50 SX*	3: 0,3 l Mustang Forte	arter fra løsning 1, men ingen græseffekt	80	OBS Restriktioner vedr. efterfølgende afgrøde. Halm ikke til biogas.
	5: 0,25 l Starane 333 HL + 0,15 l sprede-klæbemiddel	arter fra løsning 2, men ingen græseffekt	110	
	6: 0,25 l Catch + 0,15 l sprede-klæbemiddel	arter fra løsning 3, men ingen græseffekt	110	

** eller tilsvarende middel fra tabel 2*

Tabel 5 Løsningsforslag uden DFF/Legacy (byg og hvede), ved begyndende buskning, moderat ukrudtstryk. I forhold til tabel 3, vil der her generelt være dårligere effekt mod enårig rapgræs, agerstedmoder og ærenpris:

Basis, dosis/ha	Blandingspartner, dosis/ha	God effekt mod bl.a.	Pris-niveau, kr/ha	Bemærkninger
I: Ved græsudlæg				
10 g Express 50 SX* + 0,15 l sprede-klæbemiddel	1: 0,3 l Mustang Forte	burresterre, kamille, kornblomst, okseøj, pileurter	80	OBS: Restriktioner vedr. efterfølgende afgrøder. Halm ikke til biogas
10 g Express 50 SX* + 0,15 l sprede-klæbemiddel	2: 0,25 l Starane 333 HL	burresterre, pileurter, fuglegræs	110	
10 g Express 50 SX* + 0,15 l sprede-klæbemiddel	3: 0,25 l Pixxaro EC	burresterre, pileurter, storkenæb, hejrenæb, fuglegræs	150	
II: Uden græsudlæg (svag græs-effekt)				
10 g Accurate Max / Nicanor SG	1: 0,3 l Mustang Forte	arter fra løsning 1. Dæmper græsvækst	85	OBS: Restriktioner vedr. efterfølgende afgrøder. Halm ikke til biogas.
10 g Accurate Max / Nicanor SG	2: 0,25 l Starane 333 HL	arter fra løsning 2. Dæmper græsvækst.	115	
10 g Accurate Max / Nicanor SG	3: 0,25 l Pixxaro EC	arter fra løsning 3. Dæmper græsvækst.	155	

III: Uden græsudlæg (stærk græs-effekt)				
0,07 l Hussar Plus OD + 0,15 l sprede-klæbemiddel	1: 0,3 l Mustang Forte	Arter fra løsning 1 samt (ikke resistente) enårig rapgræs og rajgræs**	190	OBS: Restriktioner vedr. efterfølgende afgrøder. Halm ikke til biogas
0,07 l Hussar Plus OD + 0,15 l sprede-klæbemiddel	2: 0,25 l Starane 333 HL	Arter fra løsning 2 samt (ikke resistente) enårig rapgræs og rajgræs**	245	
0,07 l Hussar Plus OD + 0,15 l sprede-klæbemiddel	3: 0,25 l Pixxaro EC	Arter fra løsning 3 samt (ikke resistente) enårig rapgræs og rajgræs**	230	

* eller tilsvarende middel fra tabel 2

** Ikke ved SU/ALS resistens

Blandsæd

I ny og næ ser vi marker med blandsæd af vårsæd. Her skal midlerne være godkendt i begge/alle arter i blandingen. Ved byg/havre-blanding er det derfor løsninger fra tabel 4, der kan og må bruges.

Vækstregulering af vintersæd

Af planterådgiver Niels Holmgaard

Meget af vintersæden har nu fået både første tildeling af handelsgødning og det meste af den gylle, afgrøden skal have. Den er dermed ofte tildelt lidt over 100 kg N tidligt. Mange marker er veludviklede fra efteråret, og derfor forventer vi kraftig vækst, når der kommer lidt mere lunt vejr og nedbør til at fordele gødningen. Dette kan betyde, at vækstregulering vil være en god idé i mange marker.

Der er forskel på sorternes stråstivhed, husk at tage det med i bedømmelsen om din mark bør vækstreguleres.

Vinterhvede:

- De to store sorter, Pacman og Bohr samt NOS Medley og Kvium hører til gruppen "mindst stråstive".
- De andre gængse sorter og blandinger ligger i midtergruppen for stråstivhed.

Vinterbyg:

- Generelt er hybriderne i gruppen "mindst stråstive",
- De øvrige sorter tilhører midtergruppen.

Vinterrug:

- Sorterne KWS Cursor, KWS Rotor, KWS Berado, KWS Tayo er i gruppen "mindst stråstive".
- Sorterne KWS Rixor, SU Glacia og KWS Emphor er derimod i gruppen "mest stråstive".

Jo tidligere vækstregulering foretages, inden for de godkendte tidspunkter i strækingsfasen, desto bedre vækstregulerende effekt opnås – forudsat at der sprøjtes under gode temperaturforhold. Ofte vil én behandling i strækingsfasen være tilstrækkelig, men i særligt kraftige marker kan en todelt strategi være relevant. Afsæt sprøjtevinduer til at vurdere effekten af den første sprøjtning og dermed behovet for en opfølgning. Ved splitbehandling bør første sprøjtning foretages i stadie 31-32 og anden sprøjtning i stadie 33-37. Vær opmærksom på at kornet skal være i god vækst efter evt. tidligere ukrudtsbehandling eller vækstregulering.

For at sikre en god effekt og undgå afgrødeskader af vækstreguleringsmidlerne skal de anvendes i en periode med gode vækstforhold, hvor afgrøden ikke er stresset af f.eks. manganmangel, vandmangel eller ugunstige temperaturer. Undgå derfor sprøjtning under tørre eller kolde forhold samt ved nattefrost. Bliver der vandingsbehov, i ugen efter behandling, er det vigtigt at vande afgrøden. Den bedste optagelse i planterne opnås ved høj luftfugtighed.

Generelt virker CCC-midlerne (Stabilan Extra/Trece 750 m.fl.) godt fra temperaturer på 8-10 °C, mens det først er optimalt for Moddus-midlerne ved 12-15 °C. Medax ligger mellem de to andre typer mht. temperatur-krav.

I hvede kan 0,4-0,5 l/ha CCC-middel blandes med 0,3-0,4 l/ha Cossack OD + 0,15 sprede-klæbemiddel uden stor risiko. I rug bør midlerne bruges hver for sig.

Løsningsforslag vækstregulering af vinterkorn:

Vinterhvede og vinterrug

- Stadie 25-31: 0,5 – 1,0 l/ha Stabilan Extra/ Trece 750
- Stadie 30-39: 0,3 - 0,4 l/ha Moddus M eller tilsvarende middel
- Stadie 30-39: 0,5 - 0,75 l/ha Medax Top + 0,5 l/ha KvikUp/Ammoniumsulfatopløsning

Vinterbyg

- Stadie 30-39 0,3 - 0,4 l/ha Moddus M eller tilsvarende middel
 - Stadie 30-39 0,5 - 0,75 l/ha Medax Top + 0,5 l/ha KvikUp/Ammoniumsulfat-opløsning
-

IPM-tip

For at få erfaringer med effekten af sprøjtearbejdet, kan der med stor fordel etableres sprøjtevinduer på ca. 3x3 meter som efterlades usprøjtet. Du vil efter nogle dage kunne se, hvordan effekten af din sprøjtning udvikler sig. Husk at sætte en eller flere flexstokke i, så det er nemt at finde stedet igen.

Foragre og kiler er ikke egnet til sprøjtevinduer. Lav dit sprøjtevindue godt inde i marken, hvor afgrøden er repræsentativ og gerne et sted hvor det nemt kan tilses.

Der kan laves flere felter med forskellige doseringer. Det giver en udmærket mulighed for at vurdere, om det er den korrekte dosering der er anvendt. Noter gerne i sprøjtejournalen hvordan sprøjteføret var på sprøjtetidspunktet.

REGLER OG TILSKUD

Husk at udfylde IPM-skema og indsend

Fristen for indberetning af sprøjtejournal og udfyldelse af IPM-skema er udsat til d. 8. april 2026. Husk af få skemaet udfyldt og at få klikket på indsend. Der dannes derefter en pdf-fil på siden under dokumenter, og du kan evt. printe den ud og sætte den i Markbogen. Det er først muligt at udfylde IPM-skemaet, når sprøjtejournalen er indberettet.